# GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.

România şi străinătate:

Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:

la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:

O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 105. Mercurĭ, 13 (25) Maiu. 1887.

## Braşovŭ, 12 Maiu 1887.

In timpŭ ce ne sbuciumămŭ pentru îmbunătăţirea sórtei poporului nostru, luptându-ne ḍilnicŭ cu duşmanii lui neîmpăcaţĭ, şi cu slăbiciunile, prejudeţele şi ignoranţa celorŭ din sinulŭ nostru, carĭ ni suntŭ numai o pedecă în ajungerea scopurilorŭ nóstre, mai vine şi urgia elementelorŭ deslănţuite ale naturei nimicindŭ cu o singură lovitură ródele muncei celei grele a bietului poporŭ românŭ şi aducêndŭ la sapă de lemnŭ comune şi ţinuturĭ întregĭ.

In scurtulŭ timpŭ ce ne desparte de începutulŭ lunei acesteia, foculŭ şi apa au distrusŭ aprópe cu desĕvêrşire mai multe comune române din comitatele Făgăraşŭ, Alba-inferióră şi Huniădóra. Bieţii ţeranĭ au rĕmasŭ fără case, fără îmbrăcăminte, fără nutrimêntŭ, şi în părţile inundate în ḍilele acestea, nenorociţii locuitorĭ 'şĭ-au perdutŭ şi singura speranţă ce le mai rĕmăsese în ródele câmpurilorŭ lorŭ.

Le este cunoscutŭ cetitorilorŭ noştri din apelulŭ ce l'amŭ publicatŭ acum trei sĕptĕmânĭ, că comuna *Galaţi* de lângă Oltŭ în comitatulŭ Făgăraşului a căḍutŭ mai tótă pradă flacărilorŭ, aşa că aprópe 600 suflete, toţĭ Românĭ, au rĕmasŭ sub cerulŭ liberŭ, lipsiţi de tóte cele trebuinciόse. Câteva ḍile după aceea a arsŭ comuna *Ciugudulŭ* mureşianŭ situată lângă Alba-Iulia, locuită esclusivŭ numai de plugarĭ românĭ, rĕmânêndŭ nedistruse numai şépte case în totŭ satulŭ. De asemenea a suferitŭ perderĭ însemnate din causa incendiului *Topliţa* română din nordulŭ Săcuimei, *Mărgăulă* de lângă Huedinŭ, unde au arsŭ 90 de case cu tóte clădirile economice.

N'a fostŭ destulŭ cu atâta, ci a mai trebuitŭ sĕ cadă şi alte nenorocirĭ peste capetele bieţilorŭ ómenĭ, carĭ locuiescŭ pe lângă Mureşŭ şi Ampoi. In urma ploilorŭ torenţiale s'au revĕrsatŭ Mureşulŭ şi Ampoiulŭ cu o vehemenţă ne mai pomenită, inecândŭ satele din apropiere, surpândŭ casele ómenilorŭ şi nimicindŭ sĕmĕnăturile pe mii de jugĕre.

După unŭ raportŭ ce ne vine din Gurasadŭ, comitatulŭ Huniădorei, furia apei a causatŭ stricăciunĭ îngrozitóre. Comunele marĭ românescĭ *Stretea*, *Dobra* şi *Ilia-mureşiană* suntŭ sub apă, nimenĭ nu se póte apropia de ele şi nu se scie ce s'a întêmplatŭ cu ele. Dér acésta este numai o parte a ţinutului inundatŭ şi aşteptămŭ în fiece momentŭ raporturĭ înfiorătóre şi din alte părţĭ.

Vechia cetate *Alba-Iulia* este, după scirile ce le-amŭ primitŭ, mai de totŭ inundată. Suburbiele tóte, locuite mai numai de Românĭ, şi o parte chiar a centrului oraşului stau sub apă şi comunicaţiunea se face cu luntrile. Mulţime de case s'au surpatŭ şi pagubele causate bieţilorŭ ómenĭ suntŭ enorme.

Nu mai încape îndoială, că şi multele comune vecine, situate la ţĕrmii Ampoiului şi tóte românescĭ, vorŭ fi suferitŭ în mare mĕsură şi sĕrmanii nenorociţĭ în desperarea lorŭ nu vorŭ fi mai sciindŭ unde sĕ'şĭ aştérnă capulŭ şi la cine sĕ céră ajutorŭ pentru ei şi pentru copilaşii lorŭ goi şi flămânḍĭ.

Când ceteamŭ astă érnă despre nenorocirile pricinuite de cutremurele de pĕmêntŭ în Francia sudică şi în Italia, mulţămeamŭ lui Dumneḍeu că noi p'aicĭ, între Carpaţĭ, suntemŭ scutiţĭ de asemenea îngrozitóre catastrofe. Dér étă că asupra nóstră puterile furióse ale naturei au adusŭ alte catastrofe totŭ aşa de înfricoşate.

Par' că cruda sórte, acum când paharulŭ suferinţelorŭ neamului nostru e plinŭ până la gură, a voitŭ sĕ ne mai pună şi la acéstă grea încercare, ca sĕ se véḍă décă suntemŭ vrednicĭ sĕ ajungemŭ odată cu toţii la o stare fericită şi mulţămită, décă, cu alte cuvinte, scimŭ sĕ ne ajutămŭ unii pe alţii, scimŭ sĕ ne împlinimŭ unii faţă cu alţii datoria de fraţĭ? Căcĭ numai lucrândŭ astfelŭ, fiindŭ unŭ trupŭ şi unŭ sufletŭ în timpurĭ bune ca şi rele, la câştigŭ ca şi la pagubă, la bucuriă ca şi la durere, ne vomŭ face demnĭ de o sórte mai bună.

Mai trebue óre sĕ spunemŭ care e datoria nóstră faţă cu nenorociţii noştri fraţĭ din comunele bântuite de focŭ şi de apă?

Ajutorŭ, grabnicŭ ajutorŭ trebue sĕ dămŭ nenorociţilorŭ cu toţii, dér cu toţii, fiăcare după puterile sale!

S'au formatŭ în unele părţĭ din cele bântuite de furia elementelorŭ comitete de ajutorare şi ar fi de doritŭ ca pretutindenea sĕ se formeze asemenĭ comitete. Dér comitetele acestea trebue sĕ aibă ce sĕ împartă, trebue se adunămŭ contribuirĭ din tótă ţéra, ca sĕ alinămŭ durerile sĕrmanilorŭ nenorociţĭ.

Suntemŭ convinşĭ, că colegii noştri dela celelalte ḍiare românescĭ vorŭ apela împreună cu noi la caritatea publică.

Câtŭ pentru noi, deschidemŭ cu ḍiua de mâne subscripţiune în fóia nóstră pentru fraţii noştri nenorociţĭ şi apelămŭ la toţĭ Românii sĕ le sară în ajutorŭ, dându'şĭ obolulŭ pentru alinarea suferinţelorŭ lorŭ.

Celŭ ce dă grabnicŭ, dă îndoitŭ!

## Istoriculŭ ocupărei Bosniei şi Erţegovinei.

In urma certei încinse între pressa oficiósă germană, ruséscă şi austro-ungară despre istoriculŭ ocupărei Bosniei şi Erţegovinei, dér mai alesŭ în urma destăinuirilorŭ organului bismarkianŭ „Nordd. Allg. Zeitung", deputatulŭ Iranyi a adresatŭ ministrului preşedinte o interpelare — ceea ce la timpulŭ sĕu amŭ comunicatŭ — ca sĕ dea lămurirĭ în acéstă privinţă.

In şedinţa de Sâmbătă 21 Maiu n. a camerei deputaţilorŭ ministrulŭ preşedinte Tisza a rĕspunsŭ la interpelare, séu corectŭ ḍisŭ a cetitŭ de pe hârtiă următorulŭ rĕspunsŭ:

Este cunoscutŭ, şi atâtŭ conducĕtorulŭ de atuncĭ alŭ politicei nóstre esterne câtŭ şi eu la diferate ocasiunĭ amŭ arĕtatŭ dietei şi delegaţiunilorŭ, că punctulŭ de vedere conducĕtorŭ alŭ politicei nóstre esterne în anii, ce au premersŭ rĕsboiului ruso-turcŭ, a constatŭ în aceea: d'a îmbunătăţi pe cale pacinică sórtea creştinilorŭ, carĭ trăescŭ în Turcia, manţinêndu-se integritatea imperiului turcescŭ.

In cursulŭ ulteriorŭ alŭ evenimentelorŭ s'a arĕtatŭ, că cu tótă intervenirea nóstră pentru pace şi neintervenire, Rusia scriindŭ pe stindardulŭ sĕu liberarea poporaţiunilorŭ creştine înrudite după némŭ cu ea, se află în punctulŭ de a declara rĕsboiu Turciei.

In acéstă situaţiune monarchia nóstră trebuia sĕ ia posiţiune, şi după matură chibzuire se hotărî pentru *neutralitate*. N'amŭ voitŭ sĕ intrămŭ în nicĭ unŭ rĕsboiu, nu numai cu privire la întréga situaţiune europénă, ci şi avêndŭ consciinţă despre aceea, că în interesulŭ propriu bine cumpĕnitŭ n'ar fi fostŭ corectŭ nicĭ aceea, décă amŭ face rĕsboiu Turciei, şi nicĭ décă amŭ lua parte la luptă în altă direcţiune şi amŭ arunca în cumpĕnă pe lângă ea nóstră ca duşmanĭ ai îndreptăţitelorŭ pretenţiunĭ ale poporaţiunilorŭ creştine locuitóre în peninsula balcanică.

Neutralitatea monarchiei fù aşadéră hotărîtă; cu tóte astea datoria conducĕtorului de atuncĭ a politicei esterne fusese d'a se îngriji, că în cursulŭ rĕsboiului séu în urma acestuia s'arŭ puté nasce astfelŭ de formaţiunĭ, pe care noi nu le-amŭ puté suferi din punctulŭ de vedere alŭ intereselorŭ nóstre de viéţă.

In astfelŭ de împrejurărĭ şi spre a apĕra câtŭ se póte interesele monarchiei de tóte întêmplările, *s'au făcutŭ cu Rusia acele tractărĭ* la care s'a provocatŭ d-lŭ interpelantŭ.

Guvernulŭ nostru pentru afacerile esterne s'a ţinutŭ strînsŭ şi în cursulŭ acelora de punctulŭ de stadiu, că elŭ din parte'i în privinţa imperiului turcescŭ doresce mănţinerea *statului quo* alŭ posesiunei; dér fiindŭ-că elŭ voia sĕ'şĭ asigure monarchiei pacea şi faţă cu Rusia şi fiindŭ-că în acéstă privinţă a conlucratŭ şi Rusia, elŭ fără a se gândi vr'odată la aceea, că sĕ lase puterei amintite în urmă mână liberă în Orientŭ, trebuia în acelaşĭ timpŭ sĕ ia mai nainte posiţiune şi faţă cu eventualităţile posibile şi de o parte faţă cu acele casurĭ, care l'ar constrînge sĕ iasă din neutralitate, de altă parte sĕ şi desemneze clarŭ aceea la ce n'ar consimţi monarhia în casulŭ, când în raporturile de posesiune în Orientŭ s'arŭ ivi cu tóte astea schimbărĭ.

La aceste tractărĭ s'a esprimatŭ pe faţă, că monarchia nóstră *nu nisuesce la posedarea Bosniei şi Erţegovinei*, ci mai multŭ doresce ca acolo, esecutându-se reformele ţintite, sĕ rĕmână neştirbită puterea turcéscă, *presupunêndŭ că ea ar fi în stare sĕ asigure permanentŭ liniştea şi ordinea în aceste ţĕrĭ vecine*, dér că, décă n'ar fi posibilŭ acésta, *n'amŭ puté suferi pe nimenĭ altulŭ, ci amŭ trebui sĕ ocupămŭ noi înşine acele provincii*.

Resultatulŭ acestorŭ tractărĭ fù amintita conţelegere, în care *Rusia a consimţitŭ la punctulŭ nostru de stadiu şi care* după stabilirea ei *a fostŭ comunicată şi amicalei Germanie*.

Trebue încă sĕ amintescŭ, faţă cu cele auḍite aci atâtŭ de desŭ, că în ea *n'a fostŭ vorba de o împărţire a imperiului turcescŭ între noi şi Rusia;* sunt nevoitŭ sĕ repetŭ şi aceea, că ḍisa conţelegere *peste totŭ nu era destinată a forma basa unei acţiunĭ, ce era sĕ fiă esecutată în comunŭ*, ci avea scopulŭ sĕ asigure interesele monarhiei faţă cu anumite eventualităţĭ ce se puteau ivi şi contra voinţei nóstre şi a îngriji la timpŭ de acésta e datoria fiăcărui guvernŭ.

Veni pacea dela San-Stefano. Aceea *nu* corĕspundea condiţiunilorŭ ce se stipulaseră în acea conţelegere; guvernulŭ nostru de esterne a rădicatŭ obiecţiunĭ energice contra aceleia şi în astfelŭ de împrejurărĭ se făcù congresulŭ dela Berlinŭ, care — precum fiăcăruia 'i e cunoscutŭ — a modificatŭ în modŭ esenţialŭ stipulaţiunile acelei păcĭ şi i-a datŭ monarhiei nóstre mandatulŭ de a ocupa Bosnia şi Erţegovina.

Intru câtŭ ar sta acésta în contraḍicere cu aceea, că noi cu ocasiunea ocupărei Bosniei şi Erţegovinei ne-amŭ provocatŭ la congresulŭ din Berlinŭ, şi de ce sĕ se tragă de aci la îndoială, că guvernele nóstre arŭ spune adevĕrulŭ: — asta nu o pricepŭ, *deórece noi n'amŭ esecutatŭ ocuparea în urma acelei conţelegerĭ, ci numai pe temeiulŭ mandatului primitŭ dela congresŭ*.

Totdeuna, în întregŭ cursulŭ desvoltării acestei afacerĭ procederea oficiului nostru de esterne a ţinutŭ sémă de interesele imperiului turcescŭ, între marginile posibilităţii. Faţă cu nimenea n'a fostŭ condusŭ de intenţiunĭ duşmane orĭ egoiste, şi tocmai de aceea procederea luĭ de sigurŭ nu póte oferi pricină d'a sdruncina bunele nóstre raporturĭ cu vre-o putere esternă.

Asupra singuraticelorŭ fase dealtmintrelea numai atuncĭ se va puté da o sentinţă, décă *tóte* împrejurările privitóre la acestea vorŭ fi clarificate în publicŭ prin acte, ceea ce însĕ aḍĭ încă nu e cu putinţă.

Conducĕtorulŭ de atuncĭ alŭ politicei nóstre esterne şi eu însumĭ, care am sprijinitŭ acea politică, afară de cele ḍise trebue sĕ ne mulţămimŭ până atuncĭ cu aceea — şi acésta póte că nu e puţinŭ lucru — că arĕtămŭ ca resultatŭ alŭ acelei politice situaţiunea schimbată, în care ne aflămŭ noi aḍĭ în Orientŭ, şi posiţiunea ce ocupă aḍĭ în genere monarchia între puterile europene.

La acestŭ rĕspunsŭ replică interpelantulŭ următórele, după care érăşĭ rĕspunse ministrulŭ:

Daniil *Iranyi* aruncă o privire îndĕrĕtŭ asupra evenimentelorŭ întêmplate în Orientŭ în cursulŭ ultimului deceniu. Opiniunea publică a Ungariei sta pe partea Turciei şi n'a apropatŭ atitudinea guvernului, care faţă cu Rusia era mai multŭ decâtŭ o neutralitate binevoitóre.

Oratorulŭ n'a împărtăşitŭ părerea acelora, carĭ cereau o intervenţiune armată în favórea Turciei, căcĭ elŭ era convinsŭ, că o apĕrare energică ar fi ajunsŭ a împedeca pe Rusia în realisarea intenţiunilorŭ sale. Guvernulŭ nostru însĕ a stăruitŭ în atitudinea sa binevoitóre faţă cu Rusia — oratorulŭ amintesce numai de libera trecere a oficerilorŭ ruşĭ prin Ungaria — şi acésta a a-

dusŭ în ţéră la ivélă vederea, că între guvernulŭ nostru şi între Rusia trebue că esistă o deosebită învoială. Guvernulŭ a contestatŭ atuncĭ şi adĭ érăşĭ, cum că în privinţa ocupaţiunei s'ar fi făcutŭ înainte o învoială cu Rusia. Dér décă nu s'a făcutŭ mai dinainte nicĭ o învoială, cum s'a întêmplatŭ cu tóte astea, că Rusia, care precum se scie, nisuesce sĕ unéscă popórele slave balcanice, a consimţitŭ atâtŭ de uşorŭ, ca Austro-Ungaria sĕ ocupe aceste douĕ provincii, ceea ce după susţinerea ministrului nostru are tocmai urmarea, de a împedeca unirea popórelorŭ slave. Guvernulŭ a ḑisŭ, că la încheiarea păcii nu va lăsa sĕ se'ntêmple nimicŭ contra voinţei nóstre. Ei bine, a voitŭ elŭ sĕ se îmbucătăţéscă Turcia? Ocupaţiunea Bosniei şi Erţegovinei s'a făcutŭ contra opiniunei publice din ţéră. Istoria va aduce lumină în acéstă privinţă. Şi ca sĕ nu se pară că oratorulŭ ar aproba acea politică, care a dusŭ la ţăndărirea Turciei; nu ia rĕspunsulŭ la cunoscinţă. (Vii aplause în stânga estremă).

Ministrulŭ preşedinte *Tisza* ḑice, că ocuparea s'a făcutŭ cu consimţĕmêntulŭ Rusiei şi împuternicitulŭ ei a sprijinitŭ chiar acéstă propunere a Angliei, căcĭ décă ar fi protestatŭ, esecutarea acestui conclusŭ alŭ congresului ar fi întêmpinatŭ pedecĭ în cale.

Acésta nu e secretŭ, ci o póte ceti oricine în actele congresului. Privitorŭ la cele întêmplate cu Bulgaria, oricine puté sci positivŭ, că décă monarchia nóstră ar fi intervenitŭ cu armele, nimenea pe lume n'ar fi putută face pe popórele Orientului sĕ créḑă, că monarchia nu este unŭ inimicŭ alŭ libertăţii popórelorŭ creştine de acolo şi aḑĭ tóte acele popóre ar privi cu ură la monarchia nóstră. A ḑisŭ d. deputatŭ, că amŭ lăsatŭ sĕ caḑă Turcia. Nu scie ce se cuprindea în pacea dela San-Stefano şi ce s'a întêmplatŭ cu ea la Berlinŭ? Credŭ că e rarŭ esemplu, — de cumva mai e unŭ asemenea în istoriă — ca o putere după o espediţiune victoriósă sĕ părăséscă teritoriele ocupate cu putere armată şi sĕ permită a i se pune terminŭ scurtŭ pentru evacuarea lorŭ. (Aplause în drépta). Credŭ că, întru câtŭ a fostŭ compatibilŭ cu interesele de libertate ale popórelorŭ creştine, ne-amŭ făcutŭ datoria şi cu privire la integritatea imperiului turcescŭ. Décă amŭ primitŭ a ocupa Bosnia şi Erţegovina, amŭ făcut'o fiindŭ că condiţiunile erau de aşa natură, precum amŭ arătatŭ în rĕspunsulŭ meu. Ocupaţiunea n'a fostŭ în contra intereselorŭ monarchiei, şi décă s'a pututŭ cineva mânia de acésta, în prima liniă e pressa panslavistă din întréga lume, din care face parte şi Zastavele esistente la noi şi asemenea foi. O politică, care nu place acestora, nu póte fi rea nicĭ pentru monarchiă, nicĭ pentru Ungariă. Rogŭ a mi se lua rĕspunsulŭ la cunoscinţă. (Vii aprobărĭ în drépta.)

Rĕspunsulŭ ministrului fù luatŭ la cunoscinţă.

## Inundărĭ.

O telegramă de erĭ nĭ-a comunicatŭ numai despre inundările din comitatele *Timişóra* şi *Torontalŭ*, pe când apele s'au revĕrsatŭ şi în alte părţĭ.

La *Deva* stau mai multe mii de jugĕre sub apă şi pagubele, mai alesŭ în porumbŭ, suntŭ considerabile. La *Aiudŭ* revĕrsările au pricinuitŭ asemenea pagube enorme. Calea ferată şi şoseaua suntŭ inundate, edificiulŭ staţiunei e încunjuratŭ de apă, care amenință edificiile şi zidurile de apĕrare. De pe şoselele comitatense au fostŭ luate de apă mai multe podurĭ. Plóia încă totŭ continuă.

Pe linia ferată *Teuşŭ-Ilia mureşiană* întréga comunicaţiune a încetatŭ din causa apelorŭ marĭ. De asemenea a încetatŭ comunicaţiunea în valea *Someşiului*, fiindŭ calea ferată stricată în mai multe locurĭ.

*Boroşineulŭ* e inundatŭ de Crişŭ, afară de câteva case. *Butinulŭ* e întregŭ sub apă. De asemenea hotarulŭ Boroşŭ-Sebişului e întregŭ inundatŭ. Calea ferată din valea Crişului e fórte periclitată în mai multe locurĭ. Sebişulŭ a eşitŭ din albiă în mai multe părţĭ.

Intre staţiunile *Mehadia* şi *Iablaniţa* pământulŭ pe care erau aşeḑate şinele căii ferate a fostŭ spălatŭ de apă. Circulaţiunea trenurilorŭ de persóne se póte face numai cu întrerupere, fiindŭ siliţĭ călĕtorii sĕ facă pe josŭ distanţa câtŭ e stricată calea. Trenurile de marfă nu mai circulă de locŭ.

## Inundaţiune în comitatulŭ Uniădórei.

(Coresp. part. a »Gaz. Trans.«)

*Gurasadŭ*, 22 Maiu st. n. 1887.

Murĕşulŭ erĭ diminéţă a eşitŭ peste ţĕrmurĭ şi de atuncĭ în continuu a totŭ crescutŭ cu o ast-felŭ de repeḑiciune, încâtŭ aicĭ la noi din linia căii ferate până la Dobra e totŭ o apă. Priveliscea e îngrozitóre. Comuna *Stretea*, care e situată pe malulŭ stângŭ alŭ Murĕşului, în drumulŭ ce duce dela Gurasadŭ la Dobra, e *de totŭ înnecată în apă*. Murĕşulŭ curge îngrozitorŭ prin satŭ şi în jurulŭ satului ast-felŭ, că nu e posibilŭ a se apropia nimenĭ de satŭ; aséră se auḑia din satŭ din când în când mugetulŭ vitelorŭ şi strigătulŭ de desperare alŭ ómenilorŭ.

Ómenii de pe aicĭ nu şĭ mai aducŭ aminte despre o vĕrsare de Mureşŭ atâtŭ de grósnică. — Totŭ ca şi Stretea, încă póte mai rĕu, e înnecată şi *Ilia*. Până acuma nu se scie, ce va fi în Ilia şi în Stretea, de órece *nimenĭ nu se póte apropia acolo.*

Tóte sĕmĕnăturile de pe valea Mureşului suntŭ devastate cu desĕvêrşire. Erĭ a fostŭ întreruptă lângă Ilia şi comunicaţiunea pe calea ferată.

Aḑĭ la 6 óre diminéţa a începutŭ apa încetinelŭ a scădé.

**Mărgău, Maiu 1887.**

Domnule Redactorŭ! Puţine comune vorŭ fi astăḑĭ mai năcăjite ca comuna nóstră. Ea este situată în partea sud-vestică a Ardélului, la pólele Vledesei, pe unŭ teritorŭ muntosŭ si puţinŭ productivŭ. Poporaţiunea acestei comune, respective Mărgăuanii, se susţine esclusivŭ din pădurĭ. Alţii mai facŭ şi comerţŭ cu ouĕ pe Câmpiă, ér alţii cu sticlă, dér în urmă fiă-care este silitŭ sĕ mérgă la şindile în pădure, décă vré sĕ nu móră de fóme. Astăḑĭ însĕ, în urma segragărei pădurilorŭ din partea domnilorŭ, şi acelŭ modŭ de subsistenţă l'au perdutŭ mai cu totulŭ.

Afară de aceea în 4 Maiu diminéţa unŭ incendiu înfricoşatŭ isbucnì în comuna nóstră, care prefăcù în cenuşă 37 case, 24 şurĭ şi mai multe clădirĭ economice. Aşa déră 37 familii au rĕmasŭ în uşile ómenilorŭ şi nicĭ atâta nu lĭ-a rĕmasŭ câtŭ sĕ bage odată în gură. Daună după socotéla d-lui pretore şi a notarului se urcă la 12,000 fl., dér după a mea părere posibilŭ că a fostŭ şi mai mare. Asiguratŭ nicĭ unulŭ n'a fostŭ.

Năcăjiţi-sŭ nenorociţii aceştia şi amărîţĭ până la sufletŭ, dér nu au ce face. In urma segragărei pădurilorŭ lorŭ lĭ-a rĕmasŭ partea cea mai rea şi nu au în a lorŭ pădurĭ nicĭ lemnulŭ de lipsă pentru a-şĭ face nisce locuinţe câtŭ de slabe pentru iérnă. La tóte astea se adauge contribuţia cea enormă, aruncurile, drumurile, plata la notarŭ, la medicŭ, tutorŭ orfanalŭ şi mai scie Dumneḑeu câte şi mai câte, pentru carĭ nu mai potŭ scăpa de esecutorĭ. *B.*

## SCIRILE ḐILEI.

- *Ministrulŭ ungurescŭ de instrucţiune* a încuviinţatŭ, până la încheierea contractelorŭ în afacerea ajutorului de statŭ alŭ scólelorŭ medii confesionale pentru anulŭ scolarŭ 1887/8, următórele ajutóre: gimnasiului ev. ref. din Zĕlău 5500 fl., celui ev. ref. din Orĕştiă 5000 fl., celui ev. ref. din S. St. Georgĭ 3500 fl., celui ev. ref. din Ciurgău 4000 fl., celui ev. ref. din Mişcolţŭ 3500 fl. celui unitarŭ din Cluşiu 300 fl. Afară de acésta au primitŭ ajutóre pentru lucrările de construcţiune şi instalare gimnasiului ev. ref. din Pesta 20,000 fl., celŭ din Zelău 4000 fl., celŭ din Orĕştiă 6000 fl., celŭ din Sigetulŭ Marmaţiei pentru restabilirea edificiului arsŭ 10,000 fl. — Din atâtea milióne ce se iau ca dare din spinarea Românilor n'a găsitŭ cu cale ministrulŭ ungurescŭ sĕ dea câteva mişóre şi pentru scólele medii confesionale nemaghiare? Asta'i „misiunea culturală a Ungariei în Orientŭ,“ ca cu banĭ altora sĕ se promoveze esclusivŭ numai „cultura maghiară“? Tristă misiune!

—x—

La 14 Maiu n. s'a datŭ la oficiulŭ postalŭ din *Sibiu* o carte de corespondenţă cu adresa: „An Herrn Gott im Himmel“ (Domnului Dumneḑeu în cerŭ), prin care era rugatŭ sĕ dea sóre, pentru ca sĕ se pótă ţiné în fine festivităţile în pădure. Fiind-că în Viena esistă o stradă „am Himmel“ şi „Stoss in Himmel,“ se vede că espeditorulŭ postalŭ din Sibiu, care credea că adresatulŭ locuesce în aceea stradă vienesă, a espedatŭ carta la Viena, de unde însĕ a fostŭ reespedată la 15 Maiu cu observarea: „keine Verbindung“, adecă că poşta din Viena n'are legătură cu cerulŭ.

—x—

D-lŭ Dr. *Babeşŭ*, care s'a dusŭ pentru câteva ḑile în Bucurescĭ, va începe cursulŭ sĕu la facultatea de medicină de acolo, unde e numitŭ profesorŭ, cu începerea anului şcolarŭ viitorŭ.

—x—

*Sodalii români* din locŭ au arangiatŭ Duminecă în 10 Maiu unŭ maialŭ în »Stejerişŭ«. La órele 11¾ a. m. sodalii au pornitŭ dinaintea localului societăţii lorŭ în sunetulŭ musicei şi cântândŭ, spre Stejerişŭ. După prânḑŭ, tinerii meseriaşĭ, luândŭ veste despre sosirea d-lui preotŭ *Bartolomeiu Baiulescu*, preşedintele societăţii lorŭ, ii eşiră înainte spre întêmpinare, ilŭ primiră cu entusiaste strigăte de „sĕ trăiéscă“, apoi ilŭ conduseră la loculŭ de petrecere, unde d-lŭ Baiulescu prin câteva cuvinte le mulţămi pentru primire şi le arătă adevĕrata chiămare a meseriaşului românŭ, făcêndu-le totodată şi unŭ darŭ în banĭ. S'au danţatŭ între altele şi jocurile naţionale »Căluşerulŭ« şi „Bătuta“ de mai mulţĭ tinerĭ îmbrăcaţĭ în costume naţionale. Séra, la órele 9, meseriaşii s'au întorsŭ în oraşŭ şi înaintea localului societăţii au cântatŭ încă câteva cântece. Cu acésta s'a încheiatŭ petrecerea.

—x—

Prinţulŭ *Luitpold*, regentulŭ *Bavariei* a venitŭ în Viena, unde a visitatŭ pe membrii casei domnitóre. La monarchulŭ nostru a duratŭ visita o jumĕtate de óră.

—x—

Ḑiarele din Sevilla vorbescŭ de unŭ nou şi mare triumfŭ alŭ d-rei *Teodorini* pe scena teatrului „Fernando“ din acelŭ oraşŭ. D-ra Teodorini va părăsi Sevilla peste câte-va ḑile pentru a merge la Padova în Italia, unde este angajată pentru o seriă de representaţii. De tómnă dénsa se va întórce la Lisabona.

—x—

*In 1 (13) Iuliu* se vorŭ ţiné în Sibiu *esamenele de cualificaţiune* ale învĕţătorilorŭ românĭ gr. or. La a-

## FOILETONŬ.

### Versulŭ lui Grigoriu Maiorŭ.

Plouă, plouă, iérba cresce
 Muntele 'nverḑesce
Şĭ-alŭ meu dorŭ nu mai sosesce
 Nicĭ nu se ivesce.
Floricica florilorŭ
 Şi mie mĭ-e dorŭ
De unŭ frate de departe
 Din străinătate.
Unde sunteţĭ fii mei,
 Voi, prietinii mei?
Voi pe mine m'aţĭ lăsatŭ
 Şi m'am depărtatŭ,
Dér Domnulŭ m'a cercetatŭ
 Şi m'a mângâiatŭ,
Căcĭ pentru alŭ meu păcatŭ
 — Şi eu n'am fostŭ vinovatŭ —
Pentru némulŭ românescŭ
 Eu acuma mĕ robescŭ,
C'am vrutŭ sĕ-lŭ scotŭ din robiă,
 Dintr'a lui mare prostiă,
Sĕ-lŭ punŭ érăşĭ în picióre,
 Vai inima rĕu mĕ dóre!
Plouă, plouă prin copacĭ,
 Eu sunt robŭ aḑĭ la Muncacĭ,
Ocolitu-sŭ de duşmanĭ
 Ca valea de bolovanĭ,
Ocolitu-sŭ de străinĭ
 Ca gardulŭ de mărăcinĭ,
Şi mâncatu-sŭ de străinĭ
 Ca érba de boi bĕtrânĭ,
Mâncatu-sŭ de fii mei
 Ca érba de mieluşei.
Căcĭ mila dela străinĭ
 E ca umbra dela spinĭ,
Când gândescĭ sĕ te umbrescĭ,
 Mai tare te dogorescĭ.
Şĭ-aşa'mĭ vine câte-odată
 Sĕ mĕ suiu la munţĭ cu piétră,
Că n'am mumă, nicĭ n'am tată
 Pare c'am picatŭ din piétră;
Şĭ-aşa'mĭ vine uneorĭ
 Sĕ mĕ suiu la munţĭ cu florĭ,
Că n'am fraţĭ, nicĭ n'am surorĭ,
 Pare c'am picatŭ din norĭ.
Plouă, plouă prin copacĭ
 Maiorŭ e robŭ la Muncacĭ.*)

*) Jeromonachulŭ Grigoriu Maiorŭ, în urma străşnicei sale oposiţii făcută Episcopului Atanasiu Rednicŭ, după denumirea acestuia din partea Împĕrătesei Maria Teresia de episcopŭ unitŭ, a fostŭ pedepsitŭ tare aspru, trimesŭ fiindŭ din partea acestuia la Muncaciu în mănăstire, ca astfelŭ sĕ petrécă acolo în pocăinţă până la mórte. Împĕratulŭ Iosifŭ II în călĕtoria sa făcută la 1771 a visitatŭ şi acea mănăstire. »Iosifŭ celŭ vêndutŭ de fraţii sĕi,“ după cum se numea Grigoriu însuşĭ pe sine, istorisĭ împĕratului causa suferinţelorŭ sale. „Numai Domnulŭ l'a cercetatŭ şi l'a mângâiatŭ“, îi dete érăşĭ libertatea dorită, dispunêndŭ o nouă cercetare cu privire la causa Jeromonachului Maiorŭ. După ce însĕ a fostŭ alesŭ şi denumitŭ episcopŭ la 1772, prin popularitatea sa cea rară, câştigată prin abnegaţiune şi iubire faţă de némulŭ românescŭ, „a făcutŭ ca năcazurile şi durerile suferite la Muncaciu, sĕ fiă cântate şi eternisate de némulŭ românescŭ, pentru care s'a robitŭ.“ D. D.

### Poesii poporale

de pe *Visa*, culese de *D. D.*

Leostinŭ cu frunḑa verde
Când voinicululŭ mândra'şĭ perde
Merge, plécă'n cătăniă
Mândra şĭ-o lasă pustiă;
Mândra plânge şi-lŭ întrébă:
Un'te ducĭ bădiţă dragă?
— Fóiă verde şĭ-o lelea
Acum plecŭ din ţéra mea,
Fóiă verde lemnŭ pârlitŭ
Acum vremea mea sositŭ
Sĕ te lasŭ şi sĕ mĕ ducŭ.
Mândra décă-lŭ auḑia
Unŭ plânsŭ mare-o cuprindea
Şi curêndŭ a şi grăitŭ:
Mai bin' de n'aşĭ fi iubitŭ,
Când era'n lume mai bine
Tu te ducĭ de lângă mine,
Plângĭ inimă şi oftéză
Că n'are cin' sĕ te créḑă.

***

Te ducĭ badio'n cătaniă
Lasă-mĭ grădina ta mie,
Că-i arată şi grăpată
Numai nu e sĕmĕnată;
Sĕmĕna-voiu busuiocŭ
Sĕ mĕ laşĭ cu mare focŭ,
Sĕmĕna-voiu ochişele
Sĕ mĕ laşĭ cu mare jele.

***

Cine trece pe uliţă?
— Trandafirŭ şĭ-o frunḑuliţă.
Trandafiru-i badiulŭ meu,
Frunḑuliţa voiu fi eu.

***

Mândră, ochişorii tĕi
Ca cireşele'n oltoiu,
Carĭ'sŭ cópte la récóre
Şi nu-sŭ atinse de sóre,
Carĭ'sŭ cópte la pămêntŭ
Şi nu-sŭ atinse de vêntŭ.

ceste esamene se vorŭ admite numai cei carĭ au absolvatŭ studiele teologice orĭ pedagogice, şi pe lângă aceea au servitŭ ca învĕţătorĭ la vre-o scólă publică poporală. Se vorŭ admite însĕ şi aceia, carĭ n'au absolvatŭ acele cursurĭ, dér în urma studielorŭ făcute pe cale privată potŭ documenta, că suntŭ capabilĭ a trece cu succesŭ acestŭ esamenŭ. Cererile se vorŭ aşterne Consistoriului *până la 15 (27) Iunie* a. c. împreună cu: carte de botezŭ, testimoniu despre studiele făcute, atestatŭ despre practica învĕţătoréscă şi succesulŭ aceleia, atestatŭ de moralitate şi o scurtă descriere a vieţei de până acuma a candidatului. Concurenţii mai au a trimite o taxă de 10 fl. de persónă, escepţiune făcêndu-se numai cu cei de totŭ sĕracĭ şi rĕu salarisaţĭ.

—x—

Pe hotarulŭ comunei *Lomanŭ* au fostŭ omorîţĭ de trăsnetŭ unŭ economŭ de oi împreună cu servitorulŭ sĕu.

—x—

Comitatele *Oedenburg* şi *Eisenburg* au fostŭ din nou bătute de *grindină*, nimicindŭ tóte sĕmĕnăturile mai multorŭ comune, aşa că câmpurile vorŭ trebui din nou arate. Paguba se ḑice că e de aprópe 100,000 fl.

—x—

Comisiunea alésă de clubulŭ artiştilorŭ şi scriitorilorŭ din Peşta a hotărîtŭ ca, pentru *a promova cumpĕrarea de cărţĭ*, sĕ învite printr'unŭ cerculară direcţiunile băilorŭ din ţéră a înfiinţa, b bliotecĭ la băi. Deasemenea sĕ fiă rugatŭ clerulŭ a înfiinţa, respective a înavuţi bibliotecile poporale şi scolare.

—x—

D. *Grigorescu*, distinsŭ pictorŭ românŭ, a deschisŭ Lunĭ în 11 Maiu o esposiţiă de tablourĭ, în care a espusŭ aprópe 200 tablourĭ din operile sale. Acéstă esposiţiă se află în stabilimentulŭ băilorŭ Eforiei de pe bulevardulŭ Elisabeta Dómna, în Bucurescĭ.

—x—

Privitorŭ la demonstraţiunea de deunăḑĭ a studenţilorŭ din *Dobriţinŭ*, despre care amŭ comunicatŭ, se dau următórele amĕrunte: Colegiulŭ de acolo a deschisŭ cursurĭ grătuite pentru limbile moderne (germană, francesă, englesă). Comisiunea de instruire constată, că juriştii evită aceste cursurĭ şi că din 115 nicĭ măcarŭ unulŭ nu s'a înscrisŭ. Acéstă împrejurare a făcutŭ pe deputatulŭ György sĕ ḑică, că juriştii punŭ prin acésta gradulŭ lorŭ de inteligenţă într'o lumină fórte nefavorabilă. De aci apoi a pornitŭ demonstraţiunea.

—x—

A sositŭ în Bucurescĭ d. Wilhelm *Westerling*, căpitanŭ în regimentulŭ I de artileriă (Svea) din armata regală svedesă, în garnisónă la Stockolm. D sa are misiune de a face o călĕtoriă în Francia, Italia, România, Grecia şi Turcia, pentru a vedé organisaţia artilerielorŭ din aceste state.

*Abecedarŭ*, sĕu întâia carte de cetire pentru copiii şi copilele din anulŭ I-iŭ de scólă, întocmitŭ de mai *mulţĭ prietinĭ ai scólei*. Braşovŭ, editura librăriei Nicolae I. Ciurcu, 1887. Preţulŭ unui esemplarŭ cartonatŭ = 20 cr. — Acestŭ abecedarŭ, alcătuitŭ după sistemulŭ scriptologicŭ şi tipăritŭ pe 79 pag. în 8°, este împărţitŭ în trei părţĭ. In partea dintâiu, după unele deprinderĭ pregătitóre bine combinate, se tractéză literile micĭ scrise şi după aceea paralelŭ cu acestea, literile micĭ tipărite. Preste totŭ abecedarulŭ în cestiune printr'o succesiune naturală şi printr'unŭ paralelismŭ potrivitŭ caută a uşura şcolarului câtŭ sĕ póte de multŭ deprinderea în scriere şi cetire. Partea primă se închee cu câte-va micĭ piese de cetire tipărite cu litere micĭ, lângă care se află alăturate câte-va ilustraţiunĭ bine esecutate. In partea a doua se desvóltă de asemenea în modŭ paralelŭ şi pe lângă esercişiile de lipsă literile marĭ, şi apoi sub titlulŭ „Fiinţe şi lucrurĭ" se atrage atenţiunea şcolarului asupra obiectelorŭ dimprejurulŭ sĕu, şi'lŭ învĕţă a le considera din deosebite puncte de vedere. In fine în partea a treia suntŭ cuprinse mai multe „istorióre, cântărĭ şi rugăciunĭ« împărţite în cincĭ secţiunĭ (şcóla, casa părintéscă, animalele, grădina şi câmpulŭ, biserica). Piesele acestea de cetire, dintre carĭ unele suntŭ însoţite de ilustraţiunĭ destulŭ de reuşite, suntŭ — după câtŭ amŭ pututŭ observa — cu totului totŭ nouĕ (nereproduse din alte abecedare) şi scrise într'unŭ limbagiu de totŭ potrivitŭ pentru începĕtorĭ. Preste totŭ acestŭ abecedarŭ ni se pare a fi unŭ progresŭ în literatura pentru scólele nóstre elementare, şi prin urmare ne simţimŭ îndreptăţiţĭ a-lŭ recomanda atenţiunei d-lorŭ învĕţătorĭ. — Adjutarea din partea editurii este de asemenea corĕspunḑĕtóre.

Au mai eşitŭ de sub tiparŭ următórele opurĭ: »*Manualŭ de gimnastică la scólele poporale*« pentru candidaţii învĕţătorescĭ, după I. Nighiler din Bernŭ, lucrată de *Nicolau Ieremievicĭ-Dubău*, învĕţătorŭ la şcóla practică a pedagogiului c. r. din Cernăuţĭ. Preţulŭ 25 cr. Se află de vêndare la autorulŭ în Cernăuţĭ.

„*Extrasŭ din regulamentulŭ de exercirŭ*" pentru pedestrimea cesaro-regéscă. Partea I. A doua ediţiă de regulamentŭ din an. 1874. Sibiiu, 1887. In proprietatea traducĕtorului *S. Blasiu*, locotenentŭ c. r. în regimentulŭ de infanteriă Nr. 64.

„*Dimitrie Bolintineanu*", conferenţă publică, ţinută la Ateneulŭ din Craiova la 5 Aprilie 1886 de P. *Chiţiu*. Se vinde în beneficiulŭ statuei lui Bolintineanu şi costă 1 leu.

„*Dumitru Soreanu*," conferenţă ţinută la 26 Octomvre 1886 de *Alexandru I. Şonţu* în societatea „Tinerimea română."

„*Oposanţii, Bratieniştii şi Poporulŭ*" de *Constantinŭ A. Filitisŭ*. Preţulŭ 30 banĭ. Bucurescĭ 1887.

»*Discuţiunea generală asupra Trarifului autonomŭ*," discursŭ pronunţatŭ de *Dimitrie C. Butculescu* în şedinţele camerei dela 4 şi 5 Aprilie 1886. Bucurescĭ, tipografia statului (strada Brâncovénu, 9) 1886. Preţul 1 l.

## Vinulŭ de Tocaiu.

(Fine).

Cu tóte că intenţiunea mĭ-a fostŭ a vorbi despre viile de pe aicĭ în genere, fără a întra în amĕnuntele cultivărei, ciuntărei viţelorŭ: totuşĭ mĕ aflu silitŭ a vorbi în specialŭ despre acéstă procedură, ca on. publicŭ cetitorŭ sĕ-şĭ câştige o ideiă chiară despre diferinţa ce esistă între cultivarea pe aicĭ şi între cultivarea în alte districte.

Pămêntulŭ sub viiă este rigolatŭ, — întorsŭ — de 3 urme afundŭ, seriele depărtate de 1 metru, trupinele deolaltă 40—50 cm., trupina e fórte scurtă, chiar în faţa pămêntului, are capŭ grosŭ ca de 2 pumnĭ, primăvéra se ciuntéză netedŭ de pe trupină tóte ramurile, lăstarele, din anulŭ trecutŭ; aşa e silită sĕrmana trupină a înmugurì din nou, din acei mugurĭ se desvóltă 3—4 ramurĭ nouĕ, carĭ aducŭ apoi róde, fiă-care câte 1—2 strugurĭ, cu totulŭ 5—6 struguraşĭ, carĭ mai ajungŭ la pămêntŭ.

Ordinea operaţiunilorŭ economice e cam următórea: primăvéra în Martie destupatulŭ, pe şirulŭ trupinelorŭ se deschide canalŭ, după care ciuntatulŭ, păruitulŭ, săpatulŭ întâiu; acum ramurile suntŭ desvoltate, fructulŭ celŭ delicatŭ, struguraşii, începŭ a se desvolta, aşa înainte de înfloritŭ se légă uşorŭ cu érbă, orĭ cu rafiă, cătră parĭ în contra vêntului, săpatulŭ alŭ 2-lea în Iuniu, săpatulŭ alŭ 3-lea în Iuliu orĭ Augustŭ, acum tótă săpătura se adună ca movile între şire spre controlă în contra furatului, — tótă urma se cunósce, — ér după 16 Octomvre se începe culesulŭ.

Incâtŭ pentru ciuntatŭ ómenii pe aicĭ încă nu suntŭ în curatŭ, ciuntatulŭ lorŭ aşa numitŭ capŭ de buhă (Eulenkopf) e doveditŭ că nu priesce la totŭ soiulŭ de viţă, unele rĕmânŭ sterpe, altele se înnécă, guvernulŭ adeseorĭ trimite profesorĭ ambulanţĭ, sĕ-i facă atenţĭ la ciuntarea nepractică, — decĭ unii proprietarĭ au şi începutŭ a ciunta pe 2 ramurĭ cu câte unŭ mugurŭ, şi étă că s'a obţinutŭ vinŭ şi în cantitate şi în calitate mai superiorŭ, ba nicĭ trupina nu s'a periclitatŭ; numai câtŭ puţinĭ se abatŭ dela procedura vechiă. — Observezŭ că precum rîte póme suntŭ mai gustóse de pe pomii mai scunḑĭ, aşa şi viiă, cu câtŭ e trupina mai scurtă, mai aprópe de pămêntŭ, cu atâta se desvóltă în strugurĭ mai multă materiă zacharósă.

Pe la Seleuşŭ (Saloşulŭ mare?), Muzsaly, Bereghszász ş. a. viia se cultivéză cu trupina înaltă până la genunchĭ, ciuntatulŭ se face cu câte 2 ramurĭ cu 3—4 mugurĭ, aşa vinulŭ se face de minune multŭ, dér cu atâta mai inferiorŭ, sĕ nu uitŭ că în Italia viţa se urcă pe pomĭ şi pe edificiurĭ, dér apoi calitatea vinului! *vino picolo*, la anulŭ s'a stricatŭ, — pe soldaţii nostri adeseorĭ îi chemau „fratelli" cu sila sĕ le bea vinulŭ, căcĭ şi altcum nu mai era de nicĭ o trébă.

Ce folosŭ aduce viia?

Pe lângă cultura mai susŭ arătată, adecă ciuntatulŭ netedŭ, ca sĕ se capete vinulŭ celŭ mai finŭ, pe unŭ pătrarŭ de jughĕrŭ à 400 orgii □ cu calculŭ mediu se producŭ 5—10 butóie de vinŭ, pe unŭ jughĕrŭ 20—40 butóie, calculândŭ butoiulŭ numai cu 25 fl. face o sumă de 500—1000 fl. de jughĕrŭ, dintr'unŭ dealŭ secŭ, pustiu, care nicĭ de păşune nu se putea folosi. E îndecitŭ preţulŭ, décă jumĕtate bóbele s'au rescoptŭ până la uscăciune, atuncĭ o merţă de bóbe uscate — rosine — costă în piaţă 8—10 fl. şi se cumpĕră parte pentru esenţă — Ausbruch, din care litra costă aicĭ 5 fl. — şi care din economii noştri ruralĭ se póte lăuda cu unŭ astfelŭ de câştigŭ după ostenéla lui de întregŭ anulŭ?

După cultivarea mai uşóră cu ciuntarea cu 2 corniţe şi 3—4 mugurĭ pe ele se produce vinŭ de 2—3 orĭ atâta, vênḑêndu-lŭ cu jumĕtate preţulŭ resultă totŭ acea sumă de câştigŭ, numai butóie trebuescŭ de 2—3 orĭ atâtea.

De unde sĕ se procureze butóie? Numai lipsă sĕ fiă, butóie se vorŭ afla; în Ardealŭ nu suntŭ dogarĭ, căcĭ nu se produce nicĭ vinulŭ în aceea mĕsură, prin Hegyallya suntŭ în totŭ oraşulŭ mulţime, carĭ totŭ anulŭ numai la butóie lucră. Preţulŭ normalŭ de 2 butóiă e 5 fl. şi cu trenulŭ se transportă vagóne întregĭ de butóie.

Dér filoxera cum stă?

Acestŭ parasitŭ produce multă spaimă în viierii de pe aicĭ. Până acum numai în Tarczalŭ s'a observatŭ, chiar în grădina scólei din vincelerĭ, plantată dóră chiar din America cu viţe nouĕ de viiă.

Dér s'au luatŭ mĕsurĭ spre stêrpire, ĕră bĕtrânii spunŭ că şi mai de multŭ s'a observatŭ acelŭ insectŭ mĕruntŭ pe trupinele bĕtrâne, — la totŭ casulŭ viţele arŭ fi de procuratŭ din locurĭ scutite de phyloxera, — ér plantaţiunea se face cu ramurĭ de viiă împlântate în pămêntŭ de 2 palme, mugurulŭ din urmă afară din pămêntŭ, la anulŭ va avea rădăcinĭ bune, când se póte transplânta în pămêntulŭ pregătitŭ de viiă, unde lucrându-se, în alŭ treilea anŭ aduce ródă. — Viţa cultivată trăesce peste 30—50 anĭ, ér ce s'ar strica — se suplinesce prin aplecărĭ dela viţa vecină — homlitás, — parii încă servescŭ 10 anĭ, — în giurulŭ şi la póla viiei se sădescŭ pomĭ; sub viiă se clădesce o căsuţă pentru comoditatea culesului.—

Nu se poftesce ca întréga comună sĕ întreprindă săditulŭ viţei, dér se poftesce ca baremĭ 5—10 posesorĭ sĕ se alieze, căcĭ viile trebue păstorite, aicĭ unŭ păzitorŭ e destulŭ.

Pe astă cale — sperezŭ eu — de-o parte s'ar deschide pentru proprietarĭ unŭ isvorŭ nou de câştigŭ, care până acum a statŭ îngropatŭ în stâncile dealului, — de altă parte pentru clasa mai sĕracă asemenea altŭ isvorŭ de câştigatŭ pânea de tóte ḑilele, învĕţându-se şi dedându-se la lucrulŭ viiei, cu atâta mai uşorŭ cu câtŭ lucratulŭ viiei nu coincide cu alte lucrurĭ economice.

Cine sĕ ne înveţe la lucratulŭ viiei?

Tinerii rĕmaşĭ din causa sĕrăciei dela studii sĕ-i trimitemŭ la scóla de vincelerĭ ce dóră e şi deschisă de ministeriu la Aiudŭ — Nagyenyed — sĕu lângă Tocaiu la Tarczal, unde potŭ sĕ-şĭ câştige o carieră splendidă. Numai înainte! — domnii preoţĭ şi învĕţătorĭ în grădina scólei potŭ plânta câteva lăstare de viiă, ca pruncii de tinerĭ sĕ se dedea cu cultivarea şi natura acestei plante atâtŭ de mulţămitóre.

Şi încheiându-mĭ tractatulŭ despre vinulŭ de Tocaiŭ ḑicŭ, că décă aşĭ trăi şi aşĭ vedé că viile de prin Ardealŭ facŭ concurenţă vinului de Tocaiu, Szegszard, Somlyó, Ermellek, ş. a. şi că prin acésta în mĕsură câtŭ de mică s'a pusŭ fundamentŭ ameliorărei sórtei vitrege a poporului: mai voiosŭ m'aşĭ dori cătră sînulŭ lui Avramŭ.

*Sárospatak*, în Maiu 1887.

*Rugaşanulŭ.*

## Mulţămită publică.

Prin d-lŭ George Moianŭ, învĕţătorŭ la scóla de fetiţe în Braşovŭ, care în véra trecută a participatŭ la cursulŭ de industriă în Sântejude şi s'a convinsŭ de starea mea materială decăḑută, mi s'au colectatŭ 13 fl. 60 cr. dela următorii domnĭ şi connaţionalĭ ai mei din Braşovŭ: Ioanŭ Lengĕrŭ 1 fl., Iustinianŭ M. Grama 2 fl., Grigore Birea 1 fl., Georgiu Zănescu 1 fl., N. N. 1 fl., X. Y. 20 cr., Ip. Ilasievicĭ 30, N. Puiu 10 cr., N. Sfetea 10 cr., Nic. Ciurcu 50 cr., I. Băcicŭ 50., N. N. 20 cr., D. Iarca 20 cr., A. B. 50 cr., Andreiu Voina 10 cr., G. L. 40., G. 40 cr., I. Dobrénu 50 cr., I. D. 30 cr. N. O. 20 cr., Z. B. 20 cr., I. A. 40 cr., G. Stefanovicĭ jun. 50 cr., Stefanŭ Bobancu 1 fl., Georgiu Moianu 1 fl. v. a. Adresezŭ mărinimoşilorŭ domnĭ şi connaţionalĭ ai mei cea mai profundă şi căldurósă mulţămită publică, oferindu-le din adênculŭ inimei mele, ca atotŭ puternicului Dumneḑeu sĕ le ţină viéţa la mulţĭ anĭ fericiţĭ.

Sântejude, 23 Aprilie 1887.

*Petru Grama*
învĕţătorŭ poporalŭ.

## Ultime scirĭ.

Inainte de încheiarea foii amŭ primitŭ unŭ raportŭ despre inundarea Albei-Iulie. Stricăciunile suntŭ marĭ. Raportulŭ îlŭ vomŭ publica mâne.

## SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

AGRAM, 24 Maiu. — După ce s'a împărtăşitŭ sancţionarea nouei legĭ privitóre la Sêrbĭ, dieta a fostŭ închisă în modŭ solemnelŭ.

BERLIN, 24 Maiu. Scirile sensaţionale despre starea sănătăţii prinţului de corónă germanŭ au fostŭ false.

PARIS, 24 Maiu. — Pe lângă Grevy s'au făcutŭ noi paşĭ ca sĕ'şĭ schimbe părerea. (In privinţa lui Boulanger? Red.)

PETERSBURGŬ, 24 Maiu — Prinţulŭ Emanoilŭ Vogoride, nepotulŭ lui Aleco-paşa, se ḑice că cere a fi candidatŭ la tronulŭ bulgarŭ. Elŭ a sositŭ aicĭ, a conferitŭ de douĕ orĭ cu Giers şi va ruga în persónă pe Ţarulŭ sĕ'i sprijinéscă candidatura. Se asigură că Ţarulŭ i-a datŭ prinţului autorisaţiune formală de a veni la Petersburgŭ.

**Rectificare.** In Nr. 103 alŭ fóiei nóstre, la articululŭ „*Qousque tandem?*", colóna 2, şirulŭ 31 de susŭ în josŭ, în loculŭ de: *face* şi-şĭ urméză calea, sĕ se cetéscă: *tace* şi-şĭ urméză calea etc.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureşianu.

**Cursulŭ la bursa de Viena**

din 23 Maiu st. n. 1887.

| | |
|---|---|
| Rentă de aurŭ 5% | 101 90 |
| Rentă de hârtiă 5% | 87.85 |
| Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare | 150.75 |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) | 97 90 |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune) | 127 — |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune) | 115 50 |
| Bonurĭ rurale ungare | 104.70 |
| Bonurĭ cu cl. de sortare | 104.70 |
| Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ | 104.75 |
| Bonurĭ cu cl. de sortare | 104 60 |
| Bonurĭ rurale transilvane | 104 70 |
| Bonurĭ croato-slavone | 104.75 |
| Despăgubire p. dijma de vinŭ ung. | 99.75 |
| Imprumutulŭ cu premiu ung. | 119.75 |
| Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului | 121.50 |
| Renta de hărtiă austriacă | 81 10 |
| Renta de arg. austr. | 82.25 |
| Renta de aurŭ austr. | 112 40 |
| Losurile din 1860 | 135.75 |
| Acțiunile băncei austro-ungare | 881 — |
| Act. băncei de creditŭ ung. | 284 50 |
| Act. băncei de creditŭ austr. | 281.40 |
| Argintulŭ —. — Galbinĭ împărătescĭ | 5.98 |
| Napoleon-d'orĭ | 10.08 |
| Mărcĭ 100 imp. germ. | 62 37 |
| Londra 10 Livres sterlinge | 127.10 |

**Bursa de Bucurescĭ.**

Cota oficială dela 9 Maiu st. v. 1887.

| | Cump. | vênd. |
|---|---|---|
| Renta română (5%). | 92— | 92½ |
| Renta rom. amort. (5%) | 94— | 95— |
| » convert. (6%) | 86— | 88½ |
| Impr. oraș. Buc. (20 fr.) | 34— | 36— |
| Credit fonc. rural (7%) | 105½ | 106— |
| » „ „ (5%) | 89— | 89½ |
| » » urban (7%) | 102¼ | 103— |
| » » » (6%) | 95— | 96— |
| » » » (5%) | 86— | 86½ |
| Banca națională a României 500 Lei | —— | —— |
| Ac. de asig. Dacia-Rom. | —— | —— |
| « » » Națională | —— | —— |
| Aurŭ contra bilete de bancă | 15.25 | 15.75 |
| Bancnote austriace contra aurŭ. | 2.02 | 2.03 |

**Cursulu pieței Brașovŭ**

din 24 Maiu st. n. 1887.

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Bancnote românescĭ | Cump. | 8.69 | Vênd. | 8.82 |
| Argint românesc | » | 8.60 | » | 8.65 |
| Napoleon-d'orĭ | » | 10.01 | » | 10.07 |
| Lire turcescĭ | » | 11.35 | » | 11.40 |
| Imperialĭ | » | 10.35 | » | 10.40 |
| Galbenĭ | » | 5.91 | » | 5.95 |
| Scrisurile fonc. »Albina» 6% | » | 101.— | » | 102.— |
| „ » „ 5% | „ | 98.— | » | 99.— |
| Ruble Rusescĭ | » | 111.— | » | 112.— |
| Discontulŭ | » | 7—10% pe anŭ. | | |

# ABONAMENTE
la
## *„Gazeta Transilvaniei“*

se potŭ face cu începerea dale 1 și 15 ale fiecărei lunĭ, mai ușorŭ prin mandate postale.

Adresele ne rugămŭ a ni se trimite esactŭ arătându-se și posta ultimă.

*Prețulŭ abonamentului este:*

**Pentru Austro-Ungaria:**

| | |
|---|---|
| pe trei lunĭ | 3 fl. — |
| „ șése lunĭ | 6 fl. — |
| „ unŭ anŭ | 12 fl. — |

**Pentru România și străinătate:**

| | |
|---|---|
| „ pe trei lunĭ | 10 francĭ |
| „ șése lunĭ | 20 „ |
| „ unŭ anŭ | 40 „ |

**Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“**

# TARIFA
## anunțurilorŭ și insertiunilorŭ.

Anunciurĭ în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. —cr. 6.

Pentru inserțiunĭ și reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

**Pentru repețirĭ se acórdă următórele rabate:**

| | |
|---|---|
| Pentru repețirĭ de 3— 4 orĭ | 10% |
| „ „ „ 5— 8 „ | 15% |
| „ „ „ 9—11 „ | 20% |
| „ „ „ 12—15 „ | 30% |
| „ „ „ 16—20 „ | 40% |
| Dela 20 de repețirĭ în susŭ | 50% |

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ și reducerĭ și peste cele însemnate mai susŭ.

# Mersulŭ trenurilorŭ

**Valabilŭ dela 1 Octomvre st. n. 1886.**

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

**Predealŭ-Budapesta**

| | Trenŭ de persóne | Tren accelerat | Trenŭ omnibus | Trenŭ omnibus |
|---|---|---|---|---|
| Bucurescĭ | — | — | — | 7.30 |
| **Predealŭ** | — | — | — | 1.14 |
| | — | — | — | — |
| Timișŭ | — | — | — | 1.45 |
| **Brașovŭ** | — | — | — | — |
| | 7.47 | — | 4.16 | 2.32 |
| Feldióra | 8.24 | — | 5.02 | — |
| Apatia | 8 51 | — | 5.43 | — |
| Agostonfalva | 9.14 | — | 6.15 | — |
| Homorodŭ | 9.51 | — | 7.06 | — |
| Hașfaleu | 1.03 | — | 8.52 | — |
| **Sighișóra** | 11.29 | — | 9.19 | — |
| | 11.26 | — | 9.31 | — |
| Elisabetopole | 12 00 | — | 10.16 | — |
| Mediașŭ | 12.29 | — | 10.57 | — |
| Copsa mică | 12.44 | — | 11.19 11.31 | — |
| Micăsasa | 1.05 | — | 11.52 | — |
| Blașiu | 1.34 | — | 12.31 | — |
| Crăciunelŭ | 1.46 | — | 12,48 | — |
| Teiușŭ | 2.09 | — | 1.22 | — |
| Aiudŭ | 2.39 | — | 2.18 | — |
| Vințulŭ de susŭ | 3.01 | — | 2.48 | — |
| Uióra | 3.08 | — | 2 56 | — |
| Cucerdea | 3.14 | — | 3 64 | — |
| Ghirisŭ | 3.58 | — | 4.51 | — |
| Apahida | 5.10 | — | 5.28 | — |
| | 5.30 | — | 5 56 | — |
| **Clușiu** | — | 6 03 | — | 8.00 |
| Nedeșdu | — | 6.21 | — | 8.36 |
| Ghirbĕu | — | — | — | 9.02 |
| Aghirișŭ | — | — | — | 9.32 |
| Stana | — | — | — | 10.11 |
| Huiedinŭ | — | 7.14 | — | 10.51 |
| Ciucia | — | 7.43 | — | 12.16 |
| Bucia | — | — | — | 12.50 |
| Bratca | — | — | — | 1.21 |
| Rév | — | 8.22 | — | 2.02 |
| Mezö-Telegd | — | 8.48 | — | 3.06 |
| Fugyi-Vásárhely | — | — | — | 3.38 |
| Várad-Velințe | — | — | — | 3.54 |
| **Oradia-mare** | — | 9.13 | — | 4.05 |
| | — | 9.18 | 10.55 | 4.50 |
| P. Ladány | — | 10.38 | 1.23 | 7.28 |
| Szolnok | — | 12.20 | 3.24 | — |
| **Buda-pesta** | — | 2.15 | 10.05 | — |
| Viena | — | — | 2.15 | — |
| | — | 8.00 | 6.05 | — |

**Budapesta—Predealŭ**

| | Trenŭ de pers. | Tren accelerat | Trenŭ omnibus | Trenŭ de persóne | Trenŭ omnibus |
|---|---|---|---|---|---|
| Viena | 11.10 | — | — | — | — |
| **Budapesta** | 7.40 | 2.— | 3.10 | 6.20 | 8.00 |
| Szolnok | 11.05 | 3.58 | 7.38 | 9.34 | 11.40 |
| P. Ladány | 2 02 | 5.28 | 5.40 | 11.26 | 2.31 |
| Oradea mare | 4.12 | 6.58 | 9.14 | 1.38 | — |
| Várad-Velencze | — | — | 9.24 | 2.06 | . |
| Fugyi-Vásárhely | — | — | 9.41 | 2.17 | — |
| Mezö-Telegd | — | 7.33 | 10.19 | 2.40 | — |
| Rév | — | 8.04 | 11.38 | 3.24 | — |
| Bratca | — | — | 12.18 | 3.47 | — |
| Bucia | — | — | 12.54 | 4.07 | — |
| Ciucia | — | 8.58 | 1.57 | 4.33 | — |
| Huiedin | — | 9.28 | 3.11 | 5.15 | — |
| Stana | — | — | 3.40 | 5.34 | — |
| Aghiriș | — | — | 4.15 | 5.55 | — |
| Ghirbĕu | — | — | 4.36 | 6.07 | — |
| Nedeșdu | — | — | 4.58 | 6.24 | — |
| Clușiu | — | 10.28 | 5.26 | 6.43 | — |
| | 11.00 | — | — | — | 7.08 |
| Apahida | 11 19 | — | — | — | 7.36 |
| Ghiriș | 12 30 | — | — | — | 9.06 |
| Cucerdea | 1.01 | — | — | — | 9.53 |
| | 1 06 | — | — | — | 10.— |
| Uióra | 1.13 | — | — | — | 10.09 |
| Vințulŭ de susŭ | 1.20 | — | — | — | 10.19 |
| Aiudŭ | 1.41 | — | — | — | 10.48 |
| Teiușŭ | 2.00 | — | — | — | 11.14 |
| Crăciunelŭ | 2.35 | — | — | — | 12.12 |
| Blașŭ | 2.48 | — | — | — | 12.30 |
| Micăsasa | 3.20 | — | — | — | 1.12 |
| Copșa mic. | 3 36 | — | — | — | 1.32 |
| Mediașŭ | 4.00 | — | — | — | 2.18 |
| Elisabetopole | 4.35 | — | — | — | 3.03 |
| Sigișóra | 5.12 | — | — | — | 3.49 |
| Hașfaleu | 5.37 | — | — | — | 4.28 |
| Homorod | 7.02 | — | — | — | 6.16 |
| Agostonfalva | 7.43 | — | — | — | 7.06 |
| Apatia | 8.11 | — | — | — | 7.46 |
| Feldióra | 8.41 | — | — | — | 8.25 |
| Brașovŭ | 9.21 | — | — | — | 9.15 |
| | — | — | 1.55 | — | — |
| Timișŭ | — | — | 2.53 | — | — |
| **Predealŭ** | — | — | — | — | — |
| | — | — | 3.28 | — | — |
| Bucurescĭ | — | — | 9.35 | — | — |

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

**Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta**

| | Trenŭ omnibus | Trenŭ omnibus | Trenŭ de persóne |
|---|---|---|---|
| **Teiușŭ** | 11.24 | — | 2.40 |
| Alba-Iulia | 11.39 | — | 3.14 |
| Vințulŭ de josŭ | 12.30 | — | 4.22 |
| Șibotŭ | 12.52 | — | 4.50 |
| Orăștia | 1.01 | — | 5.18 |
| Simeria (Piski) | 2.03 | — | 5.47 |
| Deva | 2 52 | — | 6.35 |
| Branicĭca | 3.23 | — | 7.02 |
| Ilia | 3.55 | — | 7.28 |
| Gurasada | 4.08 | — | 7.40 |
| Zam | 4.25 | — | 8.11 |
| Soborșin | 5.30 | — | 8.46 |
| Bĕrzova | 5.56 | — | 9.33 |
| Conopŭ | 6.27 | — | 9.53 |
| Radna-Lipova | 6.47 | — | 10.27 |
| Paulișŭ | 7.28 | — | 10.42 |
| Gyorok | 7.43 | — | 10.58 |
| Glogovațŭ | 7.59 | — | 11.25 |
| **Aradŭ** | 8.28 | — | 11.39 |
| **Szolnok** | 8.42 | — | 4 52 |
| | — | — | 5.12 |
| **Budapesta** | — | — | 8.20 |
| Viena | — | — | 6.05 |

**Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.**

| | Trenŭ de persóne | Trenŭ de persóne | Trenŭ omnibus |
|---|---|---|---|
| Viena | 11.10 | 12.10 | — |
| **Budapesta** | 8.20 | 9.05 | — |
| Szolnok | 11.20 | 12.41 | — |
| | 4.10 | 5.45 | — |
| **Aradŭ** | 4.30 | 6.— | 7.04 |
| Glogovațŭ | 4.43 | 6.13 | 7.22 |
| Gyorok | 5.07 | 6.38 | 7.58 |
| Paulișŭ | 5.19 | 6.51 | 8 17 |
| Radna-Lipova | 5.41 | 7.10 | 8.36 |
| Conopŭ | 6 09 | 7.37 | — |
| Bĕrzova | 6.28 | 7.55 | — |
| Soborșin | 7 25 | 8.42 | — |
| Zam | 8.01 | 9.12 | — |
| Gurasada | 8.34 | 9.41 | — |
| Ilia | 8 55 | 9.58 | — |
| Branicĭca | 9.19 | 10.17 | — |
| Deva | 9.51 | 10.42 | — |
| **Simeria** (Piski) | 10.35 | 11.07 | — |
| Orăștiă | 11.11 | 11.37 | — |
| Șibotŭ | 11.43 | 12.— | — |
| Vințulŭ de josŭ | 12.18 | 12.29 | — |
| Alba-Iulia | 12.36 | 12.46 | — |
| **Teiușŭ** | 1.29 | 1.41 | — |

**Aradŭ-Timișóra**

| | Trenŭ omnibus | Trenŭ de persóne | Trenu mixt |
|---|---|---|---|
| **Aradŭ** | 5.48 | — | 6.05 |
| Aradulŭ nou | 6.19 | — | 6.33 |
| Németh-Ságh | 6.44 | — | 6.58 |
| Vinga | 7.16 | — | 7.29 |
| Orczifalva | 7.47 | — | 7.55 |
| Merczifalva | — | — | — |
| **Timișóra** | 9.02 | — | 9.08 |

**Simeria (Piski) Petroșenĭ**

| | Trenŭ de persóne | Trenŭ omnibus | Trenŭ mixt |
|---|---|---|---|
| **Simeria** | 11.25 | — | 2.42 |
| Streiu | 11.58 | — | 3.25 |
| Hațegŭ | 12.46 | — | 4.16 |
| Pui | 1.37 | — | 5.11 |
| Crivadia | 2.24 | — | 5.58 |
| Banița | 3.05 | — | 6 40 |
| **Petroșenĭ** | 3.37 | — | 7.12 |

**Timișóra-Aradŭ**

| | Trenŭ de persóne | Trenŭ de persóne | Trenŭ omnibus |
|---|---|---|---|
| **Timișóra** | 6.25 | — | 5.00 |
| Merczifalva | — | — | — |
| Orczifalva | 7.46 | — | 6.32 |
| Vinga | 8.15 | — | 7.02 |
| Németh-Ságh | 8.36 | — | 6.23 |
| Aradulŭ nou | 9.11 | — | 8.01 |
| Aradŭ | 9.27 | — | 8.17 |

**Petroșenĭ—Simeria (Piski)**

| | Trenŭ de pers. | Trenŭ omnibus | Trenŭ mixt |
|---|---|---|---|
| **Petroșenĭ** | 10.07 | — | 6.10 |
| Banița | 10 48 | — | 6.53 |
| Crivadia | 11.25 | — | 7.37 |
| Pui | 12.05 | — | 8.20 |
| Hațegŭ | 12.42 | — | 9.01 |
| Streiu | 1.22 | — | 9.52 |
| **Simeria** | 1.53 | — | 10.31 |

Tipografia *ALEXI* Brașovŭ. Hârtia din fabrica lui Martin Kopony, Zernescĭ